

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

**КАФЕДРА
ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу

Тетяна ТЕСЛЕНКО

22.07.2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)

Спеціальність

242 Туризм

(шифр і назва)

Освітня програма

Туризм, наказ №51-02 від 10.06.2021

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Статус навчальної дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова або вибіркова)

Мова навчання:

українська

Дніпро – 2024

Науково-педагогічний працівник: Яковлева-Мельник Наталія Георгіївна

	<small>науковий ступень та/або вчене звання (за наявності)</small>
	Досвід роботи: 18 років
	Автор: чотирьох наукових статей, понад трьох десятків тез-доповідей.
	<small>показники наукової активності (кількісні)</small>
Лектор з навчальних дисциплін:	«Організація анімаційної діяльності»,
«Організація масових заходів», «Вступ до гостинності», «Організація туристичних подорожей»	<small>(перелік освітніх компонентів, що викладаються)</small>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» є формування у студентів фундаментальних знань, вмінь та навичок щодо основ організації екскурсійної діяльності та специфіки надання екскурсійних послуг.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Організація туризму
Вступ до фаху
Географія туризму
Рекреаційні комплекси, тощо.

Форми проведення занять: *лекції, семінарські заняття, практичні заняття.*

Форма підсумкового контролю:

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (*навчальний семестр, навчальний рік*).

З навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності» передбачено: для денної форми навчання – навчальний семестр екзамен.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Організація екскурсійної діяльності»:

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;
- знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;
- ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;
- проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- професійно виконувати завдання в невизначених і екстремальних ситуаціях;
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку курортної справи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **НАБУТИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЩОДО:**

- 1) здатності до критичного мислення, аналізу та синтезу;
- 2) здатності до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- 3) навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
- 4) вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- 5) знань та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- 6) здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- 7) здатності аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- 8) розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна Обсяг 4 кредитів ЄКТС, (120 годин)
 Курс 3 Групи T-22

№ тем и згідно з РП НД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна (індивідуальна) робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Екскурсія як основний елемент екскурсійної діяльності.	14	6	2	2	2	8
2	Основи екскурсійної справи, історія, етапи розвитку в Україні та світі.	14	6	2	2	2	8
3	Загальні теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності.	16	6	2	2	2	10
4	Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.	16	6	2	2	2	10
5	Методичні прийоми ведення екскурсій.	15	6	2	2	2	9
6	Професійні вимоги, складові професії.	15	6	2	2	2	9
7	Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування. Особливості проведення різних видів екскурсій.	15	6	2	2	2	9
8	Безпечні умови організації екскурсії.	15	6	2	2	2	9
		120	48	16	16	16	72

Література та навчальні матеріали:

Основна:

1. Організація екскурсійної діяльності : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Л. А. Слатвінська. – Умань : Візаві, 2022. 205 с.
2. Леоненко Н.А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2019. 167 с.
3. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навч. посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 248с.
4. Кіптенко В.К., Малиновська О.Ю. Організація екскурсійних послуг: підручник. Херсон: ОЛДПЛЮС, 2018. 518 с
5. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГім. О.М. Бекетова, 2017. 180 с.
6. Торяник В.М., Хрідочкін А.В., Джинджоян В.В. Основи музеєзнавства: навч. посіб. Київ: Видавництво «Каравела», 2024. 296 с.

Додаткова:

1. Ефективне управління розвитком індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі : колект. монограф. ; за заг. ред. В. В. Джинджояна. Дніпро : Дніпров. гум. ун-т, 2022. 245 с.
2. Сазонець І.Л., Вівсяник О.М. Принципи державного управління курортною справою та етика лікування на курортах. *Державне управління в галузі туризму та гостинності в Україні : кол. монограф.* / за заг. ред. В.М. Торяника. Дніпро, 2024. С. 32 – 42.
3. Джинджоян В.В. Основи туризмознавства: навч. посіб. / В.В. Джинджоян, Н.А. Горожанкіна, З.В. Бойко. К.: Видавець ФО-П Піча Ю.В., 2022. 246 с.
4. Державне управління в галузі туризму та гостинності в Україні: кол. монограф. за заг. ред. доктора політичних наук, професора В.М. Торяника. Дніпро : ВВПЗ ДГУ, 2024. 163 с.

Політика курсу

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням виконуваних робіт:

- семінари/самостійна/індивідуальна тощо: 60% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 60;
- модульна контрольна робота: 40% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 40).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, підготовка рефератів). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в практичній (письмовій) роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату (обману). Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном (смартфоном), планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Критерії оцінювання знань:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення
90–100	зараховано	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	зараховано	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.
75–82	зараховано	C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68–74	зараховано	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60–67	зараховано	E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	не зараховано	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34	не зараховано	F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Сутність та основні завдання сучасного екскурсознавства.
2. Сутність і значення екскурсійної теорії.
3. Сутність і значення екскурсійної методики.
4. Значення екскурсійної практики в розвитку екскурсознавства.
5. Історія екскурсійної діяльності в Україні.
6. Поняття та види екскурсійних послуг туристських підприємств.
7. Форми організації екскурсійного обслуговування на туристсько-екскурсійних підприємствах.
8. Шляхова екскурсійна інформація.
9. Суб'єкти ринку екскурсійних послуг та їх діяльність.
10. Функціональні напрями роботи з організації надання екскурсійних послуг на туристському підприємстві.
11. Екскурсійний маркетинг.
12. Формування асортименту екскурсійних послуг.
13. Договори, які регулюють взаємовідносини між туристсько-екскурсійними підприємствами та замовниками (договори на екскурсійне обслуговування, договори з екскурсійного обслуговування в кінцевому пункті маршруту, договори з автотранспортними підприємствами, договори з підприємствами харчування).
14. Менеджмент екскурсійної діяльності.
15. Екскурсійне обслуговування та забезпечення безпеки екскурсантів.
16. Підвищення ефективності надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.
17. Сутність визначення екскурсії.
18. Екскурсія як комплексний туристичний продукт та його особливості.
19. Загальні та специфічні ознаки екскурсії.
20. Соціально-культурні функції та головні принципи екскурсії.
21. Класифікація екскурсій за основними ознаками.
22. Класифікація екскурсій за тематикою.
23. Екскурсійний процес і екскурсійний метод.
24. Особливі елементи екскурсійної діяльності (елементи педагогіки, психології та логіки).
25. Узагальнена схема екскурсії.
26. Етапи технологічного процесу створення нової екскурсії.
27. Визначення мети й завдань екскурсії. Вибір теми екскурсії.
28. Відбір літератури і складання бібліографії. Визначення інших джерел екскурсійного матеріалу.
29. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів. Методика оцінки екскурсійних об'єктів.
30. Складання маршруту екскурсії. Об'їзд (обхід) маршруту.

31. Підготовка контрольного тексту екскурсії. Комплектування «портфеля екскурсовода».
32. Визначення методичних прийомів проведення екскурсії. Визначення техніки ведення екскурсії.
33. Складання методичної розробки екскурсії.
34. Складання індивідуального тексту. Переходи в тексті екскурсії.
35. Прийом (здача) екскурсії. Затвердження екскурсії. Обов'язкова документація за темою екскурсії.
36. Методичні прийоми проведення екскурсій.
37. Методичні прийоми показу в екскурсії.
38. Методичний прийом руху в екскурсії.
39. Методичні прийоми розповіді в екскурсії.
40. Особливі методичні прийоми в екскурсії.
41. Техніка проведення екскурсії. Основні вимоги до екскурсійної техніки.
42. Перевірка екскурсоводом необхідної документації. Знайомство екскурсовода з групою.
43. Розміщення групи біля об'єктів. Вихід й повернення екскурсантів в автобус.
44. Пересування екскурсантів. Місце екскурсовода.
45. Техніка проведення розповіді під час руху транспорту. Дотримання часу, відведеного на екскурсію загалом і розкриття окремих підтем.
46. Відповіді на запитання екскурсантів. Паузи в екскурсії.
47. Техніка використання «портфеля екскурсовода». Дотримання елементів ритуалу.
48. Професійна майстерність екскурсовода та її складові.
49. Професійні компетенції екскурсовода.
50. Мовлення екскурсовода.
51. Невербальні засоби спілкування екскурсовода.
52. Культура та етика екскурсовода.
53. Всеукраїнська Асоціація Гідів.
54. Якість екскурсійних послуг.
55. Основні критерії оцінки екскурсії.
56. Дозвіл на право здійснення туристичного супроводу.
57. Шляхи підвищення професійної майстерності фахівця туристичного супроводу.
58. Диференційований підхід до екскурсійного обслуговування.
59. Екскурсійна аудиторія та чинники, які її об'єднують чи роз'єднують.
60. Типології екскурсантів залежно від їхнього ставлення до екскурсії як до форми соціально-культурної діяльності .
61. Особливості підготовки та проведення екскурсій для різних груп екскурсантів.
62. Особливості проведення міської оглядової та замиської екскурсії.
63. Особливості проведення історичної та військово-історичної екскурсії.
64. Особливості проведення релігійної екскурсії.

65. Особливості проведення архітектурно-будівної екскурсії.
66. Особливості проведення літературної та мистецтвознавчої екскурсії.
67. Особливості проведення музейної та краєзнавчої екскурсії.
68. Сутність та основні завдання диференційованого підходу до екскурсійного обслуговування.
69. Особливості проведення природознавчої екскурсії.
70. Особливості проведення виробничої екскурсії.
71. Сутність та функції музеїв.
72. Класифікація музейних установ.
73. Музейна експозиція: особливості та основні принципи побудови.
74. Експозиційна діяльність. Технологічні етапи організації експозиції.
75. Пріоритетні напрями та завдання розбудови національної музейної мережі.